

Őseink korán rádöbbenek arra, hogy a nyilzapor elől a pajzsnál jobb védelmet nyújt a vár. A magyar kővárak legkorábbi típusa a lakótorony volt. Ilyen a visegrádi alsóvár őrtornya is, melyet IV. Béla építtetett 1250 körül. A vastag falak mögé húzódó ostromlottak a pincébe furt kut vizével, a raktárakban tárolt élelemmel, kibőjtölhették a támadásokat. A lakótoronyt később bővíteni kezdték. Palota épült mellé, udvarát fallal övezték. Az országalapítás után Esztergom várának falai jelképezték Árpád-házi királyaink hatalmát. Váraink megbirkóztak a nyugatról meginduló német hódításokkal. A sümegi vár őregtornya körül épültek a veszpémi püspökök palotái. A várurak ellenőrizték a kereskedelmi utakat, megsarcolták a kereskedőket... A tekintélyes falak megvédték a védőszárnyaik alá húzódó falvakat is. A várak fejlődése nem állt meg. Védőművek, kaputornyok épültek a bejárat védelmére. A nehezen védhető falakat belsőtoronyokkal is megerősítik. A tornyok között paloták emelkednek. A várat párhuzamos falakkal övezik. A belső-tornyos várak falai között zajlott le a magyar történelem krónikás korszaka. Béla király a tatárdulás után várépítésre ösztönzi a főurakat. Belsőtornyos főuri erősség Boldogkő-vára. A vizesárok fokozta a sikvidéki Gyula-vára véderejét. Jellegzetesen hegyvidéki vár Csesznek-vára. A XIV. század végén már hatalmas hadseregek ostromolják a várfalakat. A belsőtornyos várak már nem tudtak ellenállni a falakra falbontó gépekkel zúduló támadóknak. Hogy az ostromlottak a falak tövét sikeresen megvédhessék, a tornyokat a falsikon kívülre kellett építeni. A budai vár buzogánytornya is külsőtorony. Jurisits Miklós kőszegi vára külső tornyaival ellenállt a török támadásoknak. A várak falai között teljesedett ki a középkor végére a kecses és fondorlatos udvari élet. Ágyudőrej vetett véget az idilnek. A karcsu tornyokat felváltják az ágyu-állások kiépítésére alkalmas zömök és széles rondellák. A XV. században épült a budai vár déli, nagy rondellája. Az ostromok során kitűnt a rondellák fogyatékosága is: a vár útegei védtelenül hagyták az ágyus-bástyák homlokzatát. Az ágyu-állások nem tudták a leomlott falakra támadókat végigpásztázni. Ezért építik az ó-olasz bástyákat, szárnyaikban ágyukamerákkal, ahonnan a védők oldalazhatták a bástyák közötti falakat. A magyar várvédők a hatalmas ütegsorokat felvonultató várívás drámáját Szigetvár ostrománál élték át. Az ostromtüzérség fő célja a falakat védő bástyaszárnyak ütegeinek elhallgattatása. A védők a lőkamrák hátrahozásával védekeztek... Így alakultak ki a fülesbástyák. Ez volt a magyar várfejlődés utolsó állomása. Győr és Eger-vára is az új olasz-bástyás rendszerben épült ki, mint a török ellen emelt végvárak legjobban megépített erősségei. Váraink évszázados küzdelmek során, a hadászat fejlődésével kölcsönhatásban alakultak ki. Az ostromgépekkel, ágyukkal, császári paranccsal roncsolt falak romjaikban is őrzik nemzeti multunk emlékeit. A nagyvázsonyi várban telepedett meg Mátyás kedvenc hadvezére: Kinizsi Pál. Siklós várában raboskodott Zsigmond király. A magyar gotika kecses szépségét őrzi a siklósi várkapolna és az egri püspöki palota. Esztergom vára - államunk bölcsője. Ősi kulturánk remekeit őrzi. Itt született István király. Itt tartották udvarukat Árpád-házi királyaink. Újjáépülő váraink a magyar nép küzdelmes multjának kőbevésett emlékei.

Főcím: Magyar várak. Szakértő: dr. Gerő László, dramaturg: Szabó D. Pál, Operatőr: Borbély János, Vágó: Fazekas Zsuzsa, Rajz: Sárközi Endre, Hang: Kassi Tamás, Zene: Patáchich Iván, Szinestechika: Dobrányi Géza, Kun Irén, Laboratóriumi munkák: Magyar Filmlaboratórium Vállalat. Gyártásvezető: Schnitzler Miklós, Irta és rendezte: Czigány Tamás. Készült a MAFILM Népszerű-tudományos és Oktatófilm Stúdiójában. Magyarországon forgalomba hozza a MOKÉP.